Any XI 15 Novembre 1914 Núm. 131

Revista Musical Catalana

Butlletí de l'ORFEÓ CATALÀ

L'Abat Vogler

(1749 - 1814)

IMAGINEU un home baix i gras, amb uns braços llarguíssims que terminen amb unes mans enormes («talment un simi», digué més d'un contemporani irrespectuós); imagineu una cara de faccions poc correctes i contretes per una certa expressió d'arrogancia; afegiu l'habillament recercat : folgat mantell negre, mitges violetes, sabates amb civelles d'or; en fi, damunt del pit l'esclat d'una gran creu; i certament no formareu una opinió favorable respecte de l'estrany i pretensiós personatge.

No obstant, l'abat Vogler, el centenari de la mort del qual s'escau enguany, valía molt més que sa figura. Conegut de prop, s'esvaía tot seguit la primera impressió desagradable, i no es podía menys de regonèixer en ell, segons ens diu Schubart, «un home dels que formen època».

Si per una banda la naturalesa no va afavorir-lo en son aspecte físic, i si per altra banda ell cregué que sa categoría i sa nomenada, i el tracte amb els grans del món, li imposaven una acurada *mise en scène*, és just declarar que sota la gran creu palpitava un cor noble, sensible i bondadós, i que darrera aquella màscara tivada hi tenien estada els més notables dons intellectuals : una gran profunditat de pensament i una memoria meravellosa.

Tant de sos talents i de sa ciencia com de ses qualitats morals, ne donen testimoni sós contemporanis. Tractava els artistes com a germans (ens diuen unànimement); regoneixía de bon grat els mèrits llurs; no podía sofrir disputes ni rivalitats; protegía els febles encara que fossin adversaris. Son natural recte era més fort que els fums d'una excusable vanitat, i es coneixía an ell mateix amb una rara claredat de criteri. Així, demanant-li Sterkel sa opinió

sóbres una sonata per a violí i piano que acabava d'escriure, el bon abat li va dir sinceramente — Si jo tingués la vostra riquesa de melodía i vós posseíssiu ma ciencia armònica, amdós fórem uns grans homes; emperò vós, estudiant, podeu guanyar-me.

Jordi Josep Vogler nasqué a Würzburg el 15 de juny de 1749, pertanyent a una familia de factors d'instruments d'arquet. De molt petit va manifestar una poderosa inclinació a les coses religioses i a la música ensems. Sa primera formació va fer-se-la ell mateix, estudiant tot sol, amb digitacions fantàstiques, el violí i altres instruments; però ben aviat sentí una predilecció per l'orgue, fent la pràctica preparatoria de dit instrument damunt d'un vell harpsicordi amb pedals que tocava sens treva nit i dia.

Complerts els vint anys, marxà a Mannheim, on trobà un protector eficaç en la persona de l'elector Carles Teodor, qui va pensionar-lo perquè anés a Bolonia a treballar amb el famós P. Martini. No congeniaren mestre i deixeble, i aquest terminà sos estudis musicals a Padua, prop del P. Vallotti, organista de l'esglesia de Sant Antoni, distingit teòric i compositor.

Entretant no descuidava Vogler sos estudis eclesiàstics, terminats els quals cantà missa a Roma a últims de l'any 1773. Un *Miserere*, que dedicà al Sant Pare, li valgué la benvolença d'aquest i diferents títols honorífics, an els quals s'afegí més tard el de cavaller de l'ordre de l'Esperó d'Or.

De retorn a Mannheim l'any 1776, fou tot seguit nomenat mestre de la capella de l'elector, i es creà ben aviat una sòlida reputació com a compositor, executant i pedagog. Sos nombrosos amics i admiradors escamparen arreu son nom, que adquirí ràpidament una auriola mai eclipsada en vida seva, malgrat els envejosos.

Després de cinc anys d'estada a la susdita capital, la vida de Vogler esdevé inquieta. Tant aviat el trobem a Munich com a Francfort, a Praga com a Copenhague, no havent pogut encara els seus biògrafs posar en clar l'itinerari dels viatges que emprengué a França, Hol·landa, Russia, Anglaterra, Espanya, Portugal, Grecia, Turquía, Terra Santa, Africa... Encara que per espai d'uns quants anys exerceix un important càrrec oficial a Stockholm, ses absencies, més o menys llargues, sovintegen.

Durant aquest període agitat, Vogler compòn òperes, que es representen amb èxit desigual, i publica llibres i opúscols teòrics, que són acollits amb respecte. Però l'orgue mereix sempre ses preferencies : amb sos estudis d'acústica contribueix al perfeccionament de sa factura, i dóna recitals que el fan aclamar com a virtuós d'execució extraordinaria.*

* Siga'ns permès observar, de passada, que Vogler no encarna, ni de lluny, l'ideal de l'organista clàssic. Si bé «causava admiració amb ses execucions en estil sever», segons testimoni de Rink, és cert que massa sovint executava composicions ben poc avinents amb la dignitat de l'instrument. Agradaven-li les peces de caràcter descriptiu, algunes d'elles absurdes, tals com : *Cheu Tew, melodia xinesa; Melodia hotentota de tres notes, La Caiguda de les muralles de Jericó, El Judici final segons Rubens!* Cal esmentar, especialment, la *Festa pastoral interrompuda per una tempestat*, de Knecht, que passa per ésser la precursora de la *Simfonia pastoral*.

Els últims anys de la vida de l'abat són més tranquils. El gran duc de Darmstadt, Lluís I, volent donar major relleu a sa petita cort amb la presencia d'una celebritat, crida a son costat Vogler, el nomena alhora *Kapellmeister* i conseller privat d'afers eclesiàstics, li concedeix la gran creu de l'ordre del Mèrit, i li assigna uns honoraris de 3,000 florins, amb «casa franca, menjar de la mateixa cuina ducal, quatre candeles diaries i llenya per a fer foc *ad libitum*».

En aquella vella ciutat tranquila, Vogler, lassat d'una existencia errant, s'hi troba a pler: no té enemics, tot-hom el respecta, i els deixebles que aplega en sa Escola de Música l'estimen com a un pare. Aquesta vida pausadament fecunda, consagrada a l'ensenyança i a la composició, serà tallada bruscament per la mort, tot just quan el mestre ha acabat d'escriure per als seus propris funerals un *Requiem* que és considerat com una de ses millors obres.

No prendrem comiat de l'abat Vogler sense contemplar-lo un moment en son aspecte de venerable mentor, car és com a tal, més que per altres títols, que mereix sobretot l'estimació i l'agraïment de la posteritat. Cap mestre ha tingut un floret de deixebles tant notables: Winter, Ritter, Kraus, Danzi, Kornacher, Knecht, Sterkel, el baró de Poisel, Gänsbacher, Bernard Anselm Weber, Frederic Dionís Weber, Carles María de Weber, Meyerbeer... I no sols es distingí com a mestre de composició, sinó que fou també molt sol·licitat com a professor de cant, havent format, entre altres artistes, la que fou objecte d'un primer amor de Mozart: la cèlebre cantatriu Aloysia Weber.

«Trobar-se tant sols en sa companyía — diu Gänsbacher — era ja una lliçó profitosa.» No es pot imaginar res més atractívol que la vida de la petita familia artística de l'Escola de Música de Darmstadt. La jornada, que començava amb la missa de l'abat, durant la qual un dels seus deixebles tocava l'orgue, era totalment consagrada a l'estudi i a l'art. El mateix Vogler ens deixa entreveure l'encís i el profit d'una vida semblant, en una lletra a una noble dama de Praga, la comtessa Firmian, protectora d'un dels seus deixebles :

«Sa Excel·lencia desitja el retorn del nostre Gänsbacher, i, no obstant, jo desitjo vivament que pugui quedar-se encara un any més aprop meu. Crec poder afirmar que avui ma casa és una vertadera Academia de Música.

La casualitat ha volgut que es trobessin aquí reunits : Carles de Weber, qui havía ja estudiat amb mi a Viena, autor d'una òpera representada amb èxit [*Silvana*] i d'una missa que ha de fer cantar aquesta tardor a Francfort; mon deixeble Bernard Anselm Weber, mestre de capella a Berlín i músic d'un gran esdevenidor; Meyerbeer, que en l'Academia de Cant de Berlín ha fet executar uns Salms grandiosos, i en el Teatre Reial un ballet, amb general satisfacció. Formen, ben cert, un trio armoniós, car s'estimen de tot cor.

Cada un d'ells fa veure diariament una de ses composicions. Sovint també jo dono a tots, i devegades a cada un d'ells separadament, un treball difícil. Matí i tarda escoltem i discutim,

ja siga una de mes obres, ja siga obres d'altres autors, però sempre d'un compositor clàssic. Comparteixo fraternalment amb ells el fruit de cinquanta-sis anys d'estudis. Sovint aprenen d'un vell de seixanta-dos anys lo que un vell de seixanta-un no savía encara. Ells mateixos ho han pogut regonèixer més d'un cop... ¡Com ho sentiría que Gänsbacher hagués d'abandonar tant aviat aquest areòpag musical!»

En justa correspondencia, jamai cap mestre tingué deixebles més afectuosos i agraïts. El més il·lustre de tots, per no citar-ne d'altres, l'autor del *Freischütz*, el nomenava sempre, amb infantívola tendresa, *papà Vogler*. I ben expressiva en sa brevetat és l'oració fúnebre que trobem en una de ses lletres a Gänsbacher : «Aïr, el factor d'orgues Reiner, de Darmstadt, m'anunciava que el 6 del corrent [6 de maig de 1814] la mort arrabaçà súbitament el nostre estimat mestre Vogler. No tinc necessitat de descriure't el meu dolor! Que ses cendres reposin en pau : en quant a sa memoria, ella viurà eternament en nostres cors!»

VICENTS M.ª DE GIBERT

Expansions

A propòsit de dues fulletes d'àlbum

Per a X...

S'havía tocat la *Cançó dels Segadors*, de Schumann, i, després, l'*Hivern*.* I vós diguéreu : — M'agrada més l'*Hivern*. No és pas *millor?*

Els vostres mots, amic, desperten en mi el desig (un cop més!) de contestar-los. Vaig a oferir-vos, doncs, avui, quelcom de ço que, tot recordant-los, han anat suggerint-me.

* * *

Jo no sé pas, caríssim, si l'*Hivern* és millor que la *Cançó* susdita. Més vos diré : m'irrita el mot *millor* o el mot *pitjor* tractant-se d'obres belles. ¿Es que la mar, ben folla, ben exaltada, és *millor* o és *pitjor* (als ulls nostres) que la mar ben serena, ben *llisa*, ben francament calmosa? Es que un tristoi cap-vespre és *millor* o és *pitjor* que una ben gaia i somrisent matinada?

* *Album per a la Joventut*, números 24 i 38.

Es que un païsatge tardoral * és *millor* o és *pitjor* que un bell trocet florit i assoleiat?

Tot això, bé ho sabeu, no és *millor* ni és *pitjor*. Es, però, *diferent*. Com són també diferents (ben diferents!) les dues fulletes d'àlbum que un cert cap-vespre escoltàreu.

* * *

Parlem-ne, amic, de les dues *fulletes*.

L'una (recordeu-ho) és una *Cançó*. Es, pot dir-se, com un rajolí de sol ben calentó, ben sanitós, que desperta alegría... L'altra (l'*Hivern*), és, potser, una *rêverie*. Ve d'una altra regió de l'ànima de Schumann, i s'adreça, per tant, a una regió diferent de l'ànima del que escolta... D'aquí, carissim, les *dues* impressions que un jorn sentíreu. D'aquí, també, la vostra preferencia envers la... *rêverie!*

* * *

Recordeu els colors de l'espectre? Quina gamma de matiços, de coloracions!... Anàlegament, des d'un extrem a l'altre extrem d'aquell món misteriós on palpita el nostre ésser, quina gamma, així mateix, de *matiços* de tota mena! Un dia (sense saber per què) vos sentiu ple de joia. Tot *canta*, tot somriu, diría's, a l'entorn vostre. Un altre dia (sense que el motiu vos sigui conegut) tot apareix, al contrari, al davant dels ulls vostres, com voltat de grisors.

Quina serà per a vós, en quiscun d'aitals casos, la *millor* música? Aquella (prou s'endevina!) que més directament s'adapti al vostre íntim sentir. Al rebre-la, fruireu dolçament. Amb tot, no us creieu pas que la producció preferida sigui sempre, intrínsecament, la *millor*. No serà ni pitjor ni millor, força vegades. Sou vós qui sereu un millor o un pitjor subjecte, segons sigui el vostre sentir de moment i segons sigui el sentit de la música que us sigui oferta.

* * *

Una mateixa producció pot despertar també, en nosaltres, impressions ben diferents. Una vegada ens captiva; un altre cop (amb tot i tractar-se d'una obra bella) ens deixa frets, indiferents. Per què, això, ja que es tracta d'una mateixa música? Es evident que la diferencia esmentada és sempre filla, no de la música que haurem sentit, sinó de nosaltres.

* * *

Vull extremar ço que ja he indicat.

Quan vos sentiu trasbalsat (sigui per excés de dolor, sigui, al contrari, per excés d'alegría), més d'una producció pot semblar-vos, no solament *millor* o *pitjor*, com vós diguéreu, sinó

* I a propòsit : ¿vos haveu fixat, amic, en la boniquesa i en la varietat, sobretot, de formes i de colora cions d'una fulla morta o que es mor?

fins... *inoportuna*. Es cosa ja ben sabuda que una música alegre, frèvola, folla... pot fer-vos sentir fonda tristor. I no deveu pas ignorar que fins els sons (sempre antipàtics) d'un vulgarissim *manubri* poden, a voltes, *fer mal!*

Altres exemples : balleu, i us distreuen fent-vos oir coses greus; rieu, i us conviden a escoltar... quelcom pregonament seriós; ploreu, i una música follament, ignocentment... desvergonyidament joiosa, invadeix, de sobte, els vostres pobrets oïts; botzineu, i una dança boja (afanyosa de vida) se us fica, des del carrer, dins mateix de casa vostra... Ara bé : en tots els moments citats sentireu vius desitjos d'esquivar la música; *no estareu pas per ella*. Serà, doncs, evidentment, *inoportuna*!

* * *

Tots diem : — Mai, mai he sentit tal obra d'*aquella* manera! Mai he tornat a sentir *aquella* impressió!

Ja endevineu el perquè!

* * *

Hi ha músiques... *fàcils* (músiques, vull dir, que es *donen* desseguida...). Somriuen eternalment, i sols volen plaure, diría's. Altres, al contrari, semblen, de moment, menys comprensibles (i poden també aparèixer, per consegüent, pitjors que les primeres). Escolteu-les, però, insistentment, seriosament, i també aconseguireu, creieu-ho, posseir-les. Es gaire-bé tant difícil (escrigué algú) entendre ço que un altre ha escrit com concebre-ho. Exactíssim. I això pot també aplicar-se a l'art dels sons.

* * *

Hi ha obres que *viuen*, podríem dir, associades sempre a un record nostre. Solem donar-los un valor (fins quan són *dolentes*) que no sabríem pas donar a cap més obra. Cal no confondre aquell valor amb el valor intrínsec.

* * *

A més del valor intrínsec d'una composició musical, hi ha encara altres factors que, de moment, poden fer-vos-la aparèixer... *millor* o *pitjor*. Aquests factors (que prou coneixeu ja però amb els quals és necessari anar intimant) són : l'execució, l'interpretació i la naturalesa de la sonoritat, o de les sonoritats, mercès a les quals l'obra és transmesa. Quiscun d'aquests factors pot enganyar-vos. Una obra mal llegida o penosament executada pot aparèixer, en efecte (amb tot i ésser sublim), perfetament caòtica. Una plana mal dita, mal sentida pel que l'interpreta (*desfigurada*, per tant), pot arribar fins a vós absolutament... *disfreçada*. Pot haver sonat, pot haver aparentment *viscut* a l'entorn vostre... sense que hageu, no obstant, ni ende-

vinat ço que conté, ço que l'anima, ço que *és*, en definitiva. Una cançó ben cantada, i transmesa, a més, mitjançant una veu ben dolça, ben joliua, pot semblar-vos bellíssima. La mateixa cançó eixida d'un vell piano, pot fer-vos l'efecte d'una cosa freda, d'una cosa *morta*. Ja és sabut, en fi, l'encís o la... lletgesa que l'instrumentació pot afegir a una composició musical.

Ara bé : tot això, caríssim (tots els factors que acabem d'esmentar), pot també més d'un cop enganyar-vos, com queda dit, i fer-vos trobar *millor* o *pitjor* més d'una composició francament bella.

* * *

Els que ja no som joves hem conegut encara aquella generació que havía llegit, que havía assaborit i que havía *sentit* (i de quina manera!) tot ço que feren Lamartine, Chateaubriand, de Vigny, de Saint-Pierre, Hugo, etc. ¿Qui sent avui (com en altres dies!) *Atala*, *Jocelyn*, *Chatterton*, *Pau i Virginia*, *Cromwell* i son *Prefaci*, etc., etc.?... ¿Per què aquest record, i per què, de sobte, aquestes citacions? Per remembrar-vos això : que la *dissonancia* que existeix sovint, fatalment, entre nosaltres i l'obra d'art ja un xic *vella* que ens és oferta, serà sempre tant més viva, evidentment, com més *allunyada* sigui, la producció esmentada, de la nostra actual faisó de veure i de sentir. I si tant allunyada apareix, realment, del nostre actual sentir... ni l'entendrem, gaire-bé, i podrà fins semblar-nos, de moment, una cosa freda, inexpressiva.

Una obra musical pot, doncs, semblar també... *millor* o *pitjor*, segons siguin... els anyets que tingui!

* * *

Per a acabar :

No ho dubteu pas : la música pot expressar-ho tot. Tot ho conté, tot ho transmet, tot sab fer-ho, en fi, *sentir*.*

* Toquem ara un dels punts més discutits a propòsit de la naturalesa íntima i del poder expressiu de l'art dels sons. Sóbres això el nostre plorat Maragall digué, un dia, molt belles i lluminoses coses. Vull recordar-vosles. Digué, doncs : «I així jo em creuría que a una naturalesa essencialment musical, al veritable músic, el que més li escau és la música pura, sense paraules, sense objecte concret de representació, sense altre impuls que la necessitat d'expressió d'un estat d'ànima intraduible de cap altra manera, d'un sentiment essencialment musical. Tots ens hi sentim, en moments essencialment musicals. Aquell cant sense paraules, de Schumann, del pagès que torna del treball, me'n sembla un exemplar ben característic. Aquell home ha treballat tota la setmana damunt la terra, acotat an ella, regirant-la, estimulant la seva fecunditat, posant-hi les seves forces, les seves suades; i ve el vespre del dissabte (perquè aquell cant té una alegría de dissabte), l'home es redreça, s'eixuga la suor, contempla la tasca complerta, el camp cavat, adobat i per tot prenyat de la llavor, i, penjant-se el gec i les eines al coll, abraça amb un darrer cop d'ull l'amplada del camp tot endreçat, i comença a caminar de cara a la llar encesa, on l'espera un bon repòs. Llavores la conciencia del dever complert, l'esperança d'esser-ne ben pagat, el benestar que se'n promet, la tarda que cau bellament damunt del camp en repòs, el diumenge que s'anuncía en el campanar del poble, promouen en son ànima obscura un estat d'alegria, d'expansió, que furga, furga, per a expressar-se; el pas de marxa que duu li posa un ritme natural, i el cant li floreix als llavis espontani, com una

Hi haurà, doncs, música amable, música seriosa, música frèvola, música selecta, música grollera... I totes aquestes músiques semblaràn millors o apareixeràn pitjors segons sigui la nostra faisó d'ésser, segons sigui l'esquisidesa o la... peresa de la nostra sensibilitat, i segons siguin, a més, els graus d'atenció que els dedicarem. Cal, doncs, *escoltar bé*. (I aquest és avui el meu consell...) Cal, sí, intentar extreure de totes les coses, de totes les músiques, ço que en el fons contenen. Si això fem, si això assolim, quin dubte té que tot, en aital cas, ens interessarà (amb tal que sigui bell)! Ja no hi haurà, aleshores, *entre les belles músiques*, ni música *millor* ni música *pitjor*. Hi haurà, això sí, produccions *diferents*. Com hi ha diferents païsatges, diferents *hores*; com hi ha, en un mot... diferents estats d'ànima.*

F. LLIURAT

(De la revista *Catalunya*.)

flor. Cantarà en paraules? No. La seva alegria és massa complexa i massa vaga ensems, massa íntima i massa necessitada d'expansió, massa essencialment musical: aquell home no té res que dir en aquell moment; aquell home sols pot taral·lejar, i ha de taral·lejar per força. Un pintor no pot representar-la, aquella alegria; a un poeta li costaria molt de dir-la; mes el músic hi troba son element natural i li dóna l'expressió pròpia, l'única. I, jo no sé si diré un disbarat de tècnica musical, però a mi em sembla que d'aquest cant a una simfonia només hi ha un pas; que la naturalesa de l'inspiració no és diferent, que en el fons de la seva essencia són una mateixa cosa.» (*El drama musical de Mozart.*)

* Acabava d'escriure el present treballet, i vaig llegir-lo a un amic (un amic destre, precisament, en manejar subtileses). Va objectar-me: «—Això és, potser, massa absolut. No totes les obres són iguals. No totes tenen el mateix valor. N'hi ha de *millors*, n'hi ha de... *pitjors*.» En efecte: i és evident, per exemple, que no totes les produccions de Beethoven són igualment *felices*, no totes ses idees tenen la mateixa *fondaria*, no totes són, en un mot, igualment belles. Certíssim. Això és, però, tant evident, que no vaig voler discutir-ho... Va semblar-me l'aspecte o el *caire* menys interessant de la tesi avui glosada. No cal oblidar, per altra part, que totes aquestes... *expansions* s'adrecen a un aficionat novell i poc al corrent, per tant, de certes subtileses... Cal, doncs, guiar-lo, iniciar-lo... Cal mostrar-li, sí, a tota hora, així la faisó de ben gustar la música com el valor de les músiques... Cal, també, indicar-li els paranys mercès als quals podria, ben sovintet, errar-se! Res més difícil, res més delicat, que parlar de la música. (Res de més fàcil, diria's, ja que tot-hom pot, sembla, opinar a propòsit d'ella...). I jo he volgut consellar, en fi, a l'amic X. (amic ideal... mercès al qual són permeses, i tenen a més una raó d'ésser, aquestes humils *expansions*), això: I. Que vagi sempre amb compte, ja que, com queda vist, són nombrosos els motius que poden fer-li semblar millor o pitjor qualsevol producció musical. (N'hi he citat alguns.) II. Que cal extreure, repetirem, de totes les coses, de totes les músiques, ço que en el fons llur contenen. I això amb el fi de ben gustar així una cantilena gregoriana com una producció polifònica, així una cançó popular com un *lied* de Schubert, així una miniatureta de Rameau o de Couperin com una gran sonata de Beethoven, així un quartet de Mozart, o de Haydn, o de Beethoven, com un dramet wagnerià... Són molts els pianistes que no han *sortit* encara de l'ambient sonor chopinià o schumannià... Són molts els aficionats que no cerquen altra cosa que una simfonia clàssica o que un dels grans *frescos* wagnerians. I jo voldria que l'amic X., a qui em plau, de tant en tant, *intentar* iniciar, gustés *totes* les músiques! ¡Quin dubte té que, com en totes les coses, hi ha també, en música, la seva escala de valors (valors que sovint canviem, per altra part...). ¡Quin dubte té que preferim o *sentim* millor tal o qual música, tal o qual autor, tal o qual obra d'un mestre preferit!... Cal, amb tot (d'aquí la modesta conclusió del present articlet), ésser un xic eclèctic i aspirar, en fi, amb un xic d'avidesa, no solament ço que es desprèn d'*una* música, de la *nostra* música, sinó ço que palpita, en definitiva, en el fons de les músiques, de *totes* les músiques... (amb tal, inútil dir-ho, que siguin *bones*, que siguin *belles*).

Estem d'acord, bon amic... Z.?

Lletra oberta

Encara que no entenent les apariencies d'ironía de la present lletra, la publiquem, no obstant, en atenció al Sr. Trullol i Plana. Potser els llegidors seràn més afortunats que nosaltres.— L. R.

Senyor director de la REVISTA MUSICAL CATALANA

MOLT senyor meu : quedaré a vostè agraït si creu just i convenient publicar en esta important REVISTA les següents linies.

Soc de vostè afectíssim servidor. S. T. i P.

Unes breus paraules, de moment, per a contestar als Srs. Salvat i Vives. Les moltes i fondes preocupacions que m'abstreuen la vida no em permeten res més.

¿Vol el Sr. Salvat que rectifiqui el meu article de *La Vanguardia* en el sentit de declarar que la fundació de l'ORFEÓ CATALÁ se deu an en Millet i an en Vives per igual?

Bueno : no hi tinc cap inconvenient. Ja està rectificat.

Ni tinc per què regatejar gloria alguna an en Millet, a qui considero un talent, una energía i una constancia de primer ordre. Per ell l'ORFEÓ ha arribat a ser, no la més preuada agropació choral de Catalunya, sinó la més alta d'Europa, en el meu concepte.

Està bé aixís?

Jo dec haver somiat que abans d'aqueixa acta de constitució oficial de l'ORFEÓ existía ja en mans d'en Vives el germen d'eixa preclara agropació. No hi ha més : ho dec haver somiat. Com dec haver somiat, sens dubte, altres coses que deia en aquell article, que ara sembla que resulta un qüento.

Per consegüent : la paternitat de l'ORFEÓ es deu, com diu el Sr. Salvat, an en Millet i an en Vives.

¿Vol el Sr. Vives que rectifiqui el meu article de *La Vanguardia* en el sentit de reconèixer que la fundació de l'ORFEÓ es deu exclusivament an en Millet, com diu en la seva carta?

Bueno : tampoc hi tinc cap inconvenient; per més que de l'acta que transcriu el Sr. Salvat se'n desprèn que la fundació de dita entitat sigué obra de tots dos.

Quedi aixís rectificat : també dec haver somiat.

I, ara, permeti'm en Vives que transcrigui un hermós paragraf d'una carta, sense data, que m'escrigué, deu fer uns tres anys, contestant a una altra meva. En això no hi ha indiscreció, perquè dit paragraf no és més que un holocauste de records.

Es aixís el paragraf:

«Amic Trullol : La seva carta m'ha fet rebrotar una pila de records que havíen près dintre meu el matiç de la llegenda : Trullol i Plana, Arnau, Beethoven, la Catedral de Barcelona, la cançó de l'*Emigrant*, la meva mare, la casa de dispeses, el meu casament, articles literaris, Mòssen Cinto, en Vidiella, el Círcol de Sant Jordi, la Lliga de Catalunya, un convent de monges, la festa de Santa Llucia, l'Anselm Barba, Santa Agna, els revenedors de llibres vells, la ginesta, el cafè de Novetats, les bombes anarquistes, l'estreno de l'*Artús* i la meva fugida a Egipte, o siga a Madrid, ja que l'Egipte de tots els homes són tots els pobles que no són el nostre.»

Aquest és *en Vives* : el que anyorava Jerusalem.

El que *no recorda* lo que explica el *senyor* Trullol és el *senyor* Vives : el que viu a Egipte.

Lo essencial d'aquestes linies és que queda rectificat el fet de que la fundació de l'ORFEÓ CATALÁ es deu, segons el Sr. Salvat, an en Millet i an en Vives, i, segons en Vives, an en Millet únicament.

Tot lo altre, per ara, són fantasíes i equivocacions.

. . . . . .

E pur si muove...

S. TRULLOL I PLANA

Festa de la Música Catalana

Any VI

VEREDICTE

I. — Premi de 500 pessetes, que s'adjudicarà a la millor i més important composició per a chor mixte.

Adjudicat al núm. 58. *L'Arca de Noè.* Lema : *(Sic!)*

Menció honorífica al núm. 47. *Oda a Espanya.* Lema : *Catalunya.*

Menció honorífica al núm. 56. *La Ginestaire.* Lema : *L'Amor dels amors.*

Menció honorífica al núm. 60. *La Nevada.* Lema : *Impresions.*

II. — Premi de 250 ptes., que s'adjudicarà a la millor composició per a chor a veus d'home.

Se parteix el premi en parts iguals, adjudicant-se 125 pessetes al núm. 59, *El Mal caçador.* Lema : *Visió;* i 125 pessetes al núm. 41, *Lluny de ma terra.* Lema : *Oh Patria.*

Menció honorífica al núm. 57. *Corrandes.* Lema : *¡I va de vals!*

III. — Premi de 250 pessetes, ofert per l'Excm. Sr. Bisbe de Barcelona, Dr. Joan J. Laguarda (a. C. s.), a la millor missa d'estil popular-gregorià per a chor a l'unissò, amb acompanyament d'armònium o orgue, propria per a ésser cantada pel poble en els oficis dominicals.

Adjudicat al núm. 39. *Missa d'estil popular-gregorià.* Lema : *A la Mare de Déu de Nuria.*

Menció honorífica al núm. 32. *Missa d'estil popular-gregorià, a chor unissò i acompanyament d'armònium o orgue.* Lema : *Ave Maria advocata nostra.*

IV. — Premi de 1,000 pessetes, ofert per l'Excm. Sr. D. Eusebi Bertrand i Serra, president de l'Orquestra Simfònica de Barcelona, a la millor obra per a gran orquestra (simfonía, suite o poema simfònic).

Adjudicat al núm. 53. *Vallencis. Poema Simfònic a gran orquestra.* Lema : *Simfo-temàtic.*

Menció honorífica al núm. 48. *L'Any Mil.* Poema simfònic. Lema : *Supersticions.*

Menció honorífica al núm. 67. *Rudy.* Llegenda simfònica. Lema : *Tradició.*

Menció honorífica al núm. 21. *Suite en sol menor.* Lema : *Fent art, fem patria.*

Menció honorífica al núm. 27. *A modo de scherzo.* Lema : *Scherzo.*

Menció honorífica al núm. 6. *L'Aparegut.* Poema simfònic. Lema : *¡Vághia, aixecat, que ve'l jorn!*

V. — Premi de 250 pessetes, ofert per l'Ateneu Barcelonès al millor quartet de corda compost almenys de tres temps.

No s'adjudica.

Menció honorífica al núm. 12. *Sonata per a quartet de corda.* Lema : *Beethoviana.*

VI. — Premi de 100 pessetes en obres de literatura catalana, ofert per la Lliga Regionalista a la millor col·lecció de melodíes originals per a cant i piano.

Adjudicat al núm. 44. *Colecció de melodíes per a cant i piano.* Lema : *Tristoyas.*

VII. — Premi de 150 pessetes, ofert per l'Academia de la Joventut Catòlica a la millor col·lecció de cançons populars-religioses transcrites directament del poble.

Adjudicat al núm. 43. *Col·lecció de Cants religiosos populars.* Lema : *Gloria et honore.*

VIII. — Premi de 50 pessetes, ofert pel Centre Excursionista de Catalunya a la millor col·lecció de cançons populars de beure i de camí.

Desert.

IX. — Un objecte decoratiu, ofert per l'Unió Catalanista, que s'adjudicarà al millor himne patriòtic per a chor a veus soles.

No s'adjudica.

X. — Un objecte d'art, ofert per l'Associació Musical de Barcelona a la millor sonata per a violí o violoncel i piano, en tres o quatre temps.

No s'adjudica.

XI. — Premi de 150 pessetes, ofert per l'Associació de Música da Camera a la millor composició per a orquestra de corda, d'extensió i forma lliures.

Adjudicat al núm. 46. *Moment Simfònic.* Lema : *Joventut.*

L'Ateneu Barcelonès, ofertor del premi al tema V, que no s'ha adjudicat, ha donat autorització per a fer transferencia de part d'aquell premi al present tema, podent així, a precs del Jurat, concedir-se un PREMI EXTRAORDINARI DE 150 PESSETES, que s'adjudica al núm. 20, *Elegia i Scherzo fantasiós per a instruments d'arc.* Lema : *Voliaines.*

XII. — Premi de 250 pessetes, ofert per l'Associació de Nostra Senyora de Pompeia a la millor i més selecta col·lecció de cants, en nombre no inferior a dèu, a una i a dues veus, amb acompanyament d'orgue amb pedal, dedicats a la Mare de Déu, sobre composicions en llengua llatina, preferentment textos d'antiga tradició cristiana o trets del fons litúrgic.

No s'adjudica.

Menció honorífica al núm. 35. *Recull de cants a la Mare de Déu.* Lema : *Ave Maria, Virgo serena.*

XIII. — Premi de 500 pessetes, ofert per un agropament d'aimants de la música de la terra a la millor composició de caràcter joiós per a chor mixte. Lletra a lliure elecció.

No s'adjudica.

S'adjudica un premi extraordinari de 150 pessetes, concedit per l'ORFEÓ CATALÁ a instancia del Jurat, al núm. 33. *Corpus.* Lema : *Flaire de ginesta.*

XIV.— Premi de la Societat Anònima Casa Dotésio, consistent en les partitures d'orquestra (edició en octau, vulgarment dita *de butxaca*) de les següents obres de Ricard Wagner : *Els Mestres cantaires de Nuremberg, Tristany i Isolda, Lohengrin* i *Tannhäuser*. Aquest premi s'adjudicarà a la millor i més important col·lecció d'obres chorals desconegudes avui dia d'autor o autors catalans o residents a Catalunya anteriors al segle XVIII, transcrites en notació moderna i acompanyades, si és posible, d'alguna nota biogràfica.

Desert.

XV. — Premi de la Societat Anònima Casa Dotesio, consistent en les partitures d'orquestra (edició en octau, vulgarment dita *de butxaca)* de les següents obres : Joan Brahms, *Quatre Simfonies*; Ricard Sttrauss, *Sis poemes simfònics (Don Joan, Macbeth, Mort i Transfiguració, Till Eulenspiegel, Així parlà Zarathustra, Don Quixot)*. Aquest premi s'adjudicarà al millor preludi i fuga per a orgue.

Adjudicat al núm. 15. *Preludi i Fuga en re menor.* Lema : *Nou i vell*

XVI. — Premi ofert per D. Joaquim Pena, consistent en la partitura d'orquestra (edició en octau) de *Parcival*, de Ricard Wagner, a la millor obra per a piano, de caràcter catalanesc.

Adjudicat al núm. 62. *Tres peces característiques per a piano.* Lema : *Essent la música popular mirall de l'ánima del poble, a ella devem emmenarnos si volem fer art ben nostre.*

XVII.— Premi de 150 pessetes, ofert per l'ORFEÓ CATALÁ a les dues cançons populars més ben armonitzades per a chor mixte. En cas que cada una de dites cançons sigui de diferent autor, se partirà el premi.

No s'adjudica.

XVIII. — Premi de 50 pessetes, ofert per D. Ramón Roca i Sans a la millor composició musical, a veus i orgue, sobre la lletra dels *Goigs a llaor de Nostra Senyora de la Candela, Patrona i Regina de la ciutat de Valls.*

Desert.

XIX. — Premi de 250 pessetes, ofert per l'Associació Sabatina de la Mare de Déu de la Mercè a les dues millors *Salve Regina* : una a quatre veus mixtes amb acompanyament d'orgue, i l'altra a dues veus de noi amb acompanyament d'armònium.

No s'adjudica.

Els autors de les composicions premiades enviaràn a l'ORFEÓ CATALÁ, lo més prompte possible, una copia dels sis primers compassos de les respectives obres, junt amb el nom, cognom i adreça.

L'autor del recull de cançons populars-religioses haurà d'enviar copia de la primera cançó.

Els autors de les obres premiades amb menció honorífica són lliures de donar-se a conèixer o guardar l'incògnit.

La celebració de la Festa de la Música Catalana s'avisarà oportunament.

Les obres no premiades se retornaràn a llurs autors durant els tres mesos següents a la celebració de la «Festa de la Música Catalana», mitjançant la presentació del lema i els sis primers compassos. Les que no es retirin durant dit terme, l'ORFEÓ es desentén del compromís de guardar-les.

JOAN MANÉN. — JOAN BORRÁS DE PALAU. — LLUÍS MILLET. — FRANCESC PUJOL.

Barcelona, novembre de 1914.

FRANCESCH MATHEU, President de l'ORFEÓ CATALÁ. — MANEL ROCAMORA, Secretari de l'ORFEÓ CATALÁ.

Nota : L'ORFEÓ CATALÁ ha de fer constar amb ver sentiment haver rebut ja fa temps la renuncia del mestre Sánchez Gavagnac, fonamentada en el mal estat de la seva salut, no havent pogut per aital sensible motiu dictaminar el mestre Sánchez sobre les obres del present concurs.

Des de Madrid

HA començat de nou, amb la tardor, la vida ciutadana, produint-se les primeres manifestacions artístiques de la precaria vida musical madrilenca.

El Teatre Reial ha anunciat ja son programa, oferint les *primeres* de *Paolo e Francesca*, de Mancinelli; de *Fedora*, de Giordano, i la possibilitat de *Amore dei tre re*, de Montemezzi.

La terrible actualitat guerrera sembla que perjudicarà els projectes de la Societat Filarmònica, desconeguts fins ara.

En el Teatre de Price hi ha actualment una companyía d'òpera formada per elements ben coneguts en les escenes barcelonines de segón ordre. Representen el repertori de sempre: *Bohème, Madame Butterfly, Sansone e Dalila, Rigoletto*, etc. Preus econòmics i teatre comblert sovint.

En el Teatre d'Apolo es representa amb succés la bufona opereta, de Sidney Jones, *The Geisha*.

I veus-aquí coses més importants : El Quartet Renaixement, de Barcelona, ha donat un concert a l'Ateneu, essent molt aplaudit. En el programa figuraven el quartet de Schubert nomenat *La Mort i la donzella*, el de *les arpes*, de Beethoven, i una novitat : el *Quartet* de Joaquim Turina. Havent sigut ja executada a Barcelona aquesta obra, després d'apuntar que va agradar molt, sols observaré que em va semblar una obra bella i interessant, la qual, sense modificar la fins ara coneguda fisonomía artística de Turina, la avalúa i la honora.

Turina ha estat l'hèroe de l'actualitat musical a Madrid : no gaires jorns abans de l'esmentat concert, el Teatre de la Zarzuela donava la primera de *Margot*, comedia lírica de Martínez Sierra i Turina. La faula literaria, d'interès insignificant, no ofería al compositor més que llocs comuns i banalitats, i en qualque moment certa teatralitat, en l'accepció sospitosa del mot.

Així la música de Turina no podía trobar l'invitació lírica que la portés a produir-se en una atmósfera elevada.

Malgrat tot, la superioritat de la partitura sobre el llibre és ben palesa, demostrant Turina son bon gust i son talent. Sa tècnica s'aferma moderna sense estridencies, i hi ha inspiracions agradables i interessants : altres són inferiors. En la forma, generalment, regna la proporció, l'equilibri. Una excel·lent qualitat cal sobretot consignar : la veu triomfa, declamant sempre melòdicament (amb veritable interès melòdic, vull dir), en les escenes on els monòlegs o diàlegs haurien pogut ésser absorbits per l'orquestra, degenerant en aquella pretesa declamació lírica fatigosa, inexpressiva, de mantes obres modernes.

El final del segón acte, la reproducció de les escenes típiques de la Setmana Santa a Sevilla, dóna motiu perquè Turina desenrotlli teatralment i orquestralment la situació que li va inspirar aquell deliciós i emotiu segón número de sa *suite* per a piano *Sevilla*. Mes en *Sevilla* l'escena produía una emoció més pura : en *Margot* és més melodramàtica i efectista; degut, sens dubte, a l'intromissió de la part passional dels protagonistes i a llur comentari musical, que es barreja amb el pintoresc. Margot ha desaparegut dels cartells aprés qualques representacions. Això no significa un desmèrit per a en Turina : el públic protestà contra el llibre fat de Martínez Sierra, però de la música no en protestà, sinó que aplaudí en alguns moments, si no comprenent, almenys sospitant el major valor de la partitura.

Acabem aquestes notes esmentant una bella sessió de música de cambra celebrada en el Cercle de Belles Arts, on reputats professors madrilencs, essent un d'ells el Sr. Fernández Bordas, interpretaren el *Quintet* en *sol* menor de Mozart i el *Septuor* de Beethoven.

ENRIC G. GOMÀ

Des de Nova-York

ALLUNYATS de l'espantós conflicte que destroça la malaurada Europa, els països lliures que s'acoblen sota la bandera estelada són el més segur refugi per als artistes que han d'emigrar deixant enrera per tota música la crepitació de la fusellería i el tro de les canonades. Tots, de qualsevol nacionalitat que siguin, troben aquí un terrer verament neutral que els dóna afectuosa hospitalitat, convidant a uns i a altres a fraternitzar com a fills d'un mateix art i a oblidar que tal volta, les armes a la mà, es veurien obligats, músic contra músic, a matar-se inhumanament.

Que és d'absoluta necessitat que els artistes sols recordin que són artistes : tal fou el tema del petit discurs que el conegut director de la Symphony Society, de Nova-York, Mr. Walter Damrosch, va endreçar, amb paraules d'un tacte esquisit, als seus músics al reunir-los per al primer assaig preparatori de la temporada que tot just comencem.

Precisament, aquesta neutralitat prudent i indispensable, ha estat a punt de trencar-la el *kapellmeister* bàvar Dr. Karl Muck, qui ha vingut a Amèrica un cop més per a posar-se al davant de la Boston Symphony Orchestra. El Dr. Muck havía manifestat l'intenció de començar sos concerts amb un gran festival, dels ingressos del qual havía de beneficiar la Creu Roja alemanya. Coneixedor d'aquest projecte, l'empressari de l'orquestra l'ha acceptat, però a condició que se celebri un segón festival a benefici de les Creus Roges anglesa i francesa. Posat en aquesta alternativa, es diu que el Dr. Muck renunciarà a tot intent extra-musical.

La Century Opera House obrí ses portes, el 14 de setembre prop-passat, amb un quadre d'artistes excel·lents. Les obres representades o anunciades fins ara són : *Lohengrin, Aida, Lucia, La Traviata, Madame Butterfly, La Bohême, Els Contes d'Hoffmann, Els Joiells de la Madona.*

S'havía temut que, donades les circumstancies actuals, el gran pianista Josef Lhevinne, de qui no es tenien noticies directament, no podría portar a cap una gran *tournée* que, començant a Boston, ha d'estendre's per tots els Estats Units, comprenent l'extrem Noroest i la costa del Pacífic; mes s'acaba de rebre un cablegrama d'aquell artista dient que certament podrà complir sos compromisos. Queden així esvaïts els temors, ben fonamentats. Lhevinne, rus de naixement, anc que expatriat de Russia, té sa residencia a Wannsee, prop de Berlín. Al començament de la guerra fou considerat com presoner en sa propria casa, havent de presentar-se tot sovint davant les autoritats militars. No obstant, fou tractat amb gran consideració, essent-li permès continuar rebent els seus deixebles. Aclarida sa situació, ha obtingut ja el permís necessari per a sortir d'Alemanya.

No vull terminar aquesta correspondencia sense anunciar el nomenament de doctor en

música atorgat per la Yale University de New Haven (Connecticut) al celebrat compositor finlandès Joan Sibelius poc després de sa vinguda a Amèrica amb motiu de l'estrena de sa gran obra orquestral *Les Oceánides*. En l'acte solemnial en que li fou conferit el grau, el president Hadley, rector de l'Universitat, parlà en aquests termes del nou doctor: «Encara en la flor de l'edat, el doctor Joan Sibelius és actualment, mercès a la força original de ses creacions, un dels compositors més considerats arreu. Té equivalencia amb la significació de Wagner respecte de les velles llegendes germàniques la significació del doctor Sibelius respecte de les llegendes finlandeses incorporades en el *Kalevala*, la gran epopeia nacional de Finlandia. Ell ha traduït el *Kalevala* en el llenguatge de la música que tot-hom pot comprendre, son llenguatge natural, que sota sa simplicitat aparent revela la més rica i poètica personalitat.»

TH. GR.

Catalunya

Teatres i Concerts

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA. — SALÓ D'AUDICIONS ÍNTIMES: CONCERT PEL QUARTET RENAIXEMENT. — Després d'haver passat una llarga temporada en terres estrangeres (han corregut gaire-bé tota l'Europa), els quatre joves artistes que componen el Quartet Renaixement tornen a trobar-se entre nosaltres. I abans de començar una llarga *tournée* a través les Filarmòniques Espanyoles, per a la qual estàn ja contractats, han volgut fer-se sentir novament a Barcelona. La sessió fou íntima, i s'efectuà, la nit del 14 d'octubre, en el salonet de sessions íntimes del Palau de la Música.

L'Eduard Toldrà, en Josep Recasens, en Lluís Sánchez i l'Antoni Planàs executaren el *Quintet* en *re* menor de Schubert, el *Quartet* en *re* (primera audició) de J. Turina i el *Quartet* en *mi* bemol, òp. 74, de Beethoven.

Els avenços dels quatre artistes ja citats són evidents. Les qualitats que els regoneguérem al debutar, fa ben pocs anys, com a quartetistes, han anat desenrotllant-se, ben sortosament, i avui ja es pot dir, sense por d'enganyar-se, que el Quartet Renaixement és decididament un excel·lent quartet. El ritme és perfet, la fusió és completa, i la dicció va esdevenint ben viva, ben justa. Com de costum, el *foc sagrat* d'en Toldrà sobressurt entre els seus companys, i la seriosa disciplina d'aquests crea un conjunt ben remarcable. Hem d'aplaudir, per tant, sens cap mena de reticencies, els quatre coratjosos artistes que constitueixen el quartet que ens ocupa.

La llur constancia, la llur fe en l'esdevenidor, la llur insistencia en voler crear un quartet veritablement equilibrat, se fan mereixedores de les més corals felicitacions. Rebin-les, doncs, des d'aquestes planes, a mans plenes.

Res direm a propòsit del *Quartet* de Schubert i del *Quartet* de Beethoven : amdós han d'ésser forçosament coneguts dels nostres aficionats; però havem de dedicar un mot al *Quartet* d'en Joaquim Turina, ja que es tracta, com queda dit, d'una primera audició.

Es certament una producció interessant, ben notable : és l'obra d'un escriptor seriós; però hi manca, potser (aquesta és, en tot cas, la nostra impressió de conjunt), aquell no sé què especial que un hom acostuma a trobar en totes aquelles obres que, essent filles d'una necessitat imperiosa d'expansió musical, brollen, generalment, sense *preocupacions* de cap mena. I aquí s'hi senten, constantment, prejudicis d'escola. El mateix *savoir faire* (evident!) d'en Joaquim Turina és també gaire-bé sempre d'una idèntica naturalesa. Hi ha, certament, planes delicioses en el *Quartet* que ens ocupa; però, en general, ens apareix... fet a trocets. I les transicions, a més, no sempre semblen naturals, no sempre són felices. Afegirem, encara, que oírem amb gust la producció d'en Turina. I ens aparegué com una nova prova del talent equilibradíssim (emperò no prou ardit, no prou lliure, tal volta) del jove Joaquim Turina.

Així l'obra d'en Turina com les demés produccions que ja hem citat, foren molt ben tocades pel Quartet Renaixement. Inútil dir, per tant, que els aplaudiments no escassejaren gens. Foren justíssims. — X.

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA «DA CAMERA». — El darrer concert celebrat per aquesta Associació ens ha valgut el goig de tornar a oir en Francesc Costa de retorn del seu segón viatge a l'estranger, aon anà pensionat pel nostre Ajuntament. El jove violinista català ens ha demostrat haver aprofitat bé el temps, ja que l'hem trobat moltíssim millor que l'any passat, tant en la tècnica com en l'estil. La comprensió de les obres, i l'aplom amb que executa les dificultats propies de l'instrument, ens han sorprès, si bé la perseverancia d'en Costa en l'estudi ja feia esperançar-ne molt. El tenim fet, doncs, un ver concertista, que té al davant seu un esdevenidor dels més falaguers.

En Costa compongué el programa de dita sessió amb una sonata clàssica (la de Mozart, en *do*), una altra moderna de S. Lazzari, un fragment de gran compromís, com es el final del *Concerto* de Brahms, i un enfilall de peces de virtuositat ben triades, on l'art del concertista seduí del tot l'auditori. Va agradar molt en Costa, també, en la *Sonata* de Mozart, secundat admirablement per en Ricard Vives, al piano, i en la composició d'en Lazzari, que s'escoltava per primera vegada a Barcelona. Amdós artistes rivalitzaren en destresa i bon gust en la dicció. Aquesta *Sonata* del compositor francès Lazzari (un deixeble de César Franck), si bé s'escoltà agradosament per la magnífica interpretació que obtingué, no ofereix gaires aspectes remarcables: bon xic efectista i d'un sentimentalisme quelcom *mondain*, hi falta sobretot personalitat i emoció sincera. — S.

SALA MOZART: CONCERT LLUCIÀ COSTA. — En Francesc Costa és un excel·lent violinista. Té un mecanisme brillantíssim, bona escola, bella sonoritat, i diu, a més, ço que executa, amb tota la vehemencia desitjada. Té el dò rarissim, en fi, de saber imposar-se al públic. La nit del 24 d'octubre tocà, a la Sala Mozart, algunes de les obres que havía ja executat, pocs dies abans, en el Palau de la Música. Triomfà novament, inútil dir-ho.

Maria Llucià ens aparegué ben canviada. Quan la sentirem en públic, fa ben poc temps, ens féu l'efecte d'una jove artista ben guiada, ben dotada, i li auguràrem un lloc distingidíssim entre els nostres millors pianistes. A l'oir-la, però, en la sessió que ens ocupa, la trobàrem, ho repetirem, ben canviada. I rebérem l'impressió (que volem confessar ben francament) que ja no estudía, potser, en la mateixa forma que temps enrera. I és una gran llàstima. Caldría, creiem, que es sotmetés a una disciplina un xic severa. Si no es tractés d'una artista precisament ben dotada, és evident que tal volta no hauríem sigut tant francs. En aitals casos, amb qualque mot amable sol sortir-se del pas. Però na María Llucià té condicions, grans condicions. En aquest cas cal, creiem, dir clarament l'impressió que ens causà. I és ço que havem volgut fer.

Els aficionats, bastant nombrosos, aplaudiren ben sorollosament els dos artistes. — X.

INSTITUT DE CULTURA I BIBLIOTECA POPULAR PER A LA DÒNA. — El professor Ezequiel Martín ha reprès en aquell centre d'ensenyança el cicle de conferencies, amb audicions de piano, que ja fa més de dos cursos dóna allí periòdicament, estudiant-hi les figures més cabdals de l'historia del piano. La sessió darrera, celebrada el dia 25 del mes passat, fou dedicada al genial pianista i compositor hongrès Franz Liszt, del qual hi executà en Martín algunes de les més significades obres per a piano. D'entre elles recordem *Consolació*, en *re* bemol; *Sposalizio*, *Sant Francesc caminant sobre les ones*, *Rapsodia hongresa* núm. 14, i qualques transcripcions de Rossini i de Mendelssohn.

L'escollit auditori allí congregat escoltà amb força complasença l'audició d'aquelles peces (de les quals demanà algunes repeticions), així com la lectura de la biografía de Liszt i l'estudi analític de cada obra, precedint l'audició respectiva; per lo qual sortí molt satisfet de la sessió, després de prodigar al Sr. Martín repetides ovacions. — S.

Bibliografía

JOAQUÍN TURINA: *La Procesión del Rocío*. Reducció per a piano, a dues mans, per l'autor. *Trois Danses andalouses* per a piano. — Rouart, Lerolle i C.ª. París.

La producció d'en Turina, sempre interessant, no cessa de créixer, i sovint rebem noves composicions del notable músic sevillà que ens atreuen, sobre tot, per la sinceritat que vessen i l'art que les volta: art jove de gran ardidesa, amb aires de fòra que vivifiquen la substancia interna de matiç ben determinat, la qual amb forta flaire proclama prou bé la naturalesa de lloc.

No fa gaire que li aplaudíem el suggestiu quadret simfònic *La Procesión del Rocío*, interpretat magníficament en el Palau per la Sinfónica de Madrid, del qual ens és arribada una polida i fidelíssima transcripció per a piano. I junt amb ella hi acompanya encara l'editor un exemplar de *Tres Dances andaluses*, on la traça del músic i la delicadesa de l'artista senyoregen amb galana forma. Les tres dances porten els títols de *Petenera*, *Tango* i *Zapateado*, i vénen a formar com un cicle: de manera que algún de llurs temes reapareix en més d'una dança. El *Tango*, de moviment lent, sona bé entre les altres dues dances, però és la menys característica. No passa aixi amb la *Petenera* i el *Zapateado*, que guarden força sabor de la terra andalusa. La darrera, indiscutiblement, s'emporta la palma per la seva galanura, la seva esperitositat i la seva joia lluminosa.

Apart del seu esperit regional, la nova producció d'en Turina presenta, com ja hem dit, tot l'encís de la tècnica moderna, plena de subtilitats armòniques i de sorpreses rítmiques. No dubtem que els pianistes li dispensaràn l'acolliment que per ses belles qualitats mereix. — S.

GIOVANNI PAGELLA: *Sonata*, òp. 110, per a violí i piano. — Officine grafiche della S. T. E. N., Torino.

Es una obra escrita amb força desembarraç, d'inspiració generósa i sense bravates de tecnicisme. Té un caràcter bastant dramàtic, sobretot el primer temps, que és segurament el millor de la *Sonata*. El temps del mig, *Adagio appassionato*, és el més efectista, recordant massa l'estil operístic de l'escola moderna italiana. L'*Allegretto vivace scherzoso* que posa fi a la *Sonata*, si bé té el motiu principal un xic baladí, està ben desenrotllat i acaba amb un tema fugat de molta brillantor pels instruments concertants.

Encara que no es tracta de cap obra mestra, creiem que la *Sonata* d'en Pagella no deixarà d'escoltar-se amb cert interès per l'auditori curiós de novitats.

Cants de Pietat de J. S. Bach, a una veu i orgue o piano. Text català, adaptat per MN. FREDERIC CLASCAR, pvre. — Primer quadern.

Mn. Clascar segueix ses publicacions de Bach amb text català, realitzant així una obra religiosa i cultural que no podem menys d'agrair-li de tot cor.

El quadern novament aparegut aplega sota el títol *Cants de pietat* una serie de vuit números escollits de la col·lecció d'aries i *lieder* espirituals del gran compositor. No cal ponderar l'excelsa bellesa d'aquestes melodíes, ni com tenen el poder de commoure fondament. A més, destrament disposades, formen un conjunt ordenat que ens parla dels sofriments de Crist en la Passió, ens remembra la mort, que és la porta per la qual tots havem de passar, i ens excita finalment a deixar les vanitats del món per a renéixer a una nova vida espiritual.

El fet de tenir aquestes melodíes un caràcter de cant a *solo*, i el lirisme poixant d'algunes d'elles, potser restringirà llur ús en l'esglesia; però no hi haurà qui no les vulgui posseir per a cantar-les en aquells moments en que l'esperit anguniat cerca consol i esplai.

La lletra catalana adaptada és esquisida literariament, i no cal dir que, amb tot i no apartar-se de l'esperit de l'original, mercès a tocs discretíssims queda purificada de tot deix de protestantisme i exhala un perfum suavíssim de pietat la més ortodoxa.

L'excel·lent presentació d'aquest quadern i dels anteriors acredita un cop més els tallers de gravat i estampació de música del Sr. Boileau i Bernasconi. — V. M. DE G.

HENRY MAUBEL : *La Trente-deuxième cantate de Bach.* — Librairie Fischbacher. París.

Més que un estudi propriament dit de la *Cantata número trenta-dos* de J. S. Bach, l'opusclet de Maubel ens apareix com una glosa, absolutament deliciosa, entorn de la *Cantata* en qüestió. Maubel ens parla, és veritat, de l'*esperit* de la *Cantata número trenta-dos*, s'ocupa també de la música de l'esmentada producció, i, tot passant, ens ofereix, fins i tot, subtilíssimes consideracions. Però tot apareix com voltat de ben saborosa... *literatura*. L'opuscle que ens ocupa és l'obra, realment, d'un enamorat del vell cantor. Es, sobre tot, l'obra d'un literat dotat del millor gust.

El treball de Maubel és presentat amb molta cura per la ben coneguda casa Fischbacher, de París. — Ll.

Celebridades del piano. Esbozos biográficos por Un Dilettanti. — Imprenta Elzeviriana. Barcelona.

Es un llibret modest, agradosíssim, que no mereix sinó elogis. Conté les biografíes dels principals *virtuosos* del segle XVIII (Clementi, Mozart, Cramer, Field, etc.) i del segle XIX (Herz, Chopin, Liszt, Thalberg, Gottschalk, Rubinstein, Saint-Saëns, Tausig, Paderewski, etc.), i dels pianistes

espanyols Pere Tintorer, Joan Bta. Pujol, Teobaldo Power, Isaac Albéniz i Joaquim Malats (sols se parla, en el llibret que ens ocupa, com ja es fa constar, dels músics espanyols ja desapareguts del món dels vius). El citat aplec de biografíes va precedit de dos interessants capitolets, consagrats, respectivament, a estudiar els *Antecedentes y evolución del piano* i *Los precursores*. Al parlar dels precursors, l'autor del llibre que ens ocupa ha comès un oblit. Es molt just que abans de parlar dels virtuosos del segle XVIII es parli, en el llibre que assenyalem, de Scarlatti, Durante, Paradissi, Frescobaldi, Pasquini, Couperin, Rameau, Froberger, Kerl, etc.; però encara hauría sigut més just (ja que de *precursors* es tractava) parlar, per a començar, dels virginalistes anglesos (Robert Parsons, Thomas Tallis, William Blitheman, William Byrd, Peter Philips, John Bull, John Munday, Giles Farnaby, Orlando Gibbons, etc., etc.), que foren, precisament... els precursors del *cembalistes* italians, alemanys i francesos! Així, la síntesi històrica dels precursors dels moderns pianistes hauría sigut, evidentment, molt més completa. Repetim, però, que els massa humils *Esbozos*, que comentem amb gust, mereixen tant solament elogis. Estàn fets amb *amore*, concienciosament, i la llur lectura ha d'ésser recomanada així als bons deixebles que al piano es dediquin com als aficionats superiors. Afegirem encara que cada biografía va precedida d'un joliu i ben triat retrat de l'artista del qual se parla. Al felicitar ben efusivament, des d'aquestes planes, al massa modest autor de les *Celebridades del piano* (que amaga humilment el seu nom i signa *Dilettanti*), volem, per a terminar, endreçar-li aquests mots : que cal escriure altres obres. Estem tant faltats, en la nostra pobreta Hispania, de llibres parlant de música (considerats des del punt de vista de la musicología, som, realment, a l'hora actual, uns... *primitius!*), que cal pregar als que poden fer-los (i saben fer-los bé) que no es cansin pas de produir. — Ll.

A. VALLS I CASCANTE. *L'Espòs de Sang*. Editorial Ibérica. Barcelona.

L'A. Valls i Cascante ha musicat, un cop més, alguns versos del seu pare. Els versos en qüestió (inspirats en la Pastoral *L'Espòs de Sang*, de l'Il·lm. Sr. Bisbe de Vich) són ben jolius, i la música que els acompanya és ben sentida. L'A. Valls i Cascante (del qual hem oït ja força cançons) és un jove molt ben dotat. Té imaginació, sent fondament la música, crea amb facilitat, i sols li manca, per a arribar a ocupar un alt lloc entre els bons músics, conrear bé la tècnica. Estudía, sembla, amb gran delit, i somnía escriure belles coses. Entretant, veus-aquí que acaba d'oferirnos quelcom de ben humil, emperò de ben gustós. Es un càntic senzillíssim, seriós, auster, que fa gran honor a son autor. Respira, tot ell, el més pur misticisme. Cal esperar joliues coses del jove A. Valls i Cascante. — Ll.

CONCORDI GELABERT : *Teoría elemental de la Música* per orfeons i escoles catalanes. (Segona edició.) — Musicografía Wagner. Barcelona.

Aquesta segona edició de l'obreta del Sr. Gelabert prova l'acceptació que ha tingut en els centres i entitats a les quals va dedicada. Verament feia falta una teoría catalana de la

música que pogués servir de text en els orfeons i escoles a que el renaixement patri ha donat vida: una teoría elemental que, sense pretensions i amb claredat, exposés els principis teòrics indispensables perquè els cantaires dels nostres orfeons i els nens de les nostres escoles tinguessin conciencia dels signes, compassos i tonalitats que troben en el paper pautat de les composicions que canten.

En Gelabert ha fet un bé amb la seva obra estimable, que assoleix degudament la finalitat volguda, amb claredat i senzillesa, i amb una sobrietat ben catalana. Solament hi trobem a faltar un capítol ben sintètic de la teoría dels intèrvals: creiem que aquest coneixement faría un gran bé als nostres cantaires, facilitant-los l'entonació, part essencial del cant. Segurament l'autor ha tingut por d'encaparrar massa els deixebles; però és tant important, dit coneixement!

Recull de Cants litúrgics i religiosos per a ús dels pelegrins catalans als Santuaris de la Verge de Lourdes, Montserrat i Pilà de Çaragoça, compil·lats uns i composats altres per Miquel Rué, Pbre., Mestre de Capella de Girona. — Tipografía Catòlica. Barcelona.

La bonesa i l'utilitat d'aquest llibret, la finalitat del qual s'expressa en son títol, vénen comprovades pel fet d'haver-se agotat sa primera edició en menys de tres anys.

La segona edició, que tenim a la vista, conté encara alguns càntics nous; essent desenrotllat el seu plan pel compilador, Mn. Rué, en la següent forma: *Camí i arribada als santuaris*; *Funcions matinals*; *Funcions de tarda*; *Processons*; *Comiats i retorn*.

En aquest llibre hi trobarà, el fidel català, tonades originals de Mn. Rué i altres compositors de Catalunya, algunes populars de les que més se canten en les funcions religioses de la nostra terra, i bon nombre de gregorianes, tretes de les edicions Vaticana i Solesmense, entre les quals s'hi compten les misses d'*Angelis* i de *Mariæ Virginis* completes.

A fi, segurament, de fer l'edició més econòmica i manual, cap dels càntics porta acompanyament, essent, per tant, per a ús exclusiu dels romeus.

La major part de les tonades originals que s'hi enclouen, ofereixen, ben cert, l'espontaneitat que el poble demana per a poder-se-les fer tot-seguit assequibles; però ens hauría agradat que de l'element popular se n'haguessin extret qualques mostres més per fer costat a les poques que en el llibret figuren.

El recull del reputat mestre de capella de Girona porta l'aprovació de la Comissió Diocesana de la Música Sagrada, del propri bisbat.

EDICIÓ MUSICAL EMPORIUM. VDA. DE J. M. LLOBET, BARCELONA

LLUÍS SARRET, pvre.: *Corrandes*. Quatre càntics religiosos al Sm. Sagrament i al Sagrat Cor de Jesús, a una veu i orgue.

P. NICOLAU DE TOLOSA, O. M. Cap.: *Dos Càntics al Santíssim Sagrament*; chor i solo a una i dos veus i orgue.

P. NICOLAU DE TOLOSA, O. M. Cap. : *Dos Lletretes a la Verge*; chor i estrofes a una veu i orgue.
JOSEP M.ª PADRÓ, pvre. : *Al Cor de Maria*; coples a una i dos veus i orgue.
MIQUEL AUGÉ, pvre. : *Càntics a Maria*; cinc lletretes a una veu i chor i orgue.
JOAQUIM RIAL, pvre. : *Dos Càntics al Sagrat Cor de Jesús*, a una veu i chor i orgue.
ANGEL RODAMILANS, pvre. : *Inviolata es Maria*, a una veu i orgue.

Sota el títol general de *Música Sacra*, la casa Musical Emporium va seguint sa publicació d'obres senzilles, a l'unissò, a dues veus tot lo més, de melodía fàcil i amb acompanyament planer i de clara armonía. Així es compleix adequadament l'objecte de dita publicació, que és facilitar música religiosa digna destinada als llocs on per falta de medis no es puguin escometre les obres dels grans mestres.

Després de la lectura de les composicions els títols de les quals encapçalen aquesta nota, lloem el sabor popular del cant i l'elegant armonització de les miniatures de Mn. Sarret; el caràcter seriós i ample dels càntics del P. Tolosa; la distinció melòdica i l'acompanyament ben treballat de les cobles de Mn. Padró; el sentiment, dintre l'extrema simplicitat, en les lletretes de Mn. Augé; la llibertat rítmica dels càntics de Mn. Rial; la majestat del motet de Mn. Rodamilans, propri per a ésser cantat per una massa de poble. — A.

MISSES

De la casa Marcello Capra, de Torí:

PALESTRINA : *Missa Iste Confessor* quam ad chorum quatuor vocum virilium reduxit Presb. J. PAGELLA.

PALESTRINA : *Missa Papae Marcelli* ad chorum quatuor vocum virilium primo reducta a Presb. J. PAGELLA, op. 96.

IGNATIUS MITTERER, op. 163 : *Missa in honorem S. Secundi Martyris* ad tres voces viriles concinente organo.

De la casa J. Fischer and Bro., de Nova York:

P. BRANCHINA, PRESB., op. 40 : *Messa in onore di Santa Agata*, a tre voci d'uomo con accompagnamento d'organo.

De la casa A. Coppenrath (H. Pawelek), de Ratisbona:

KARL KOCH, op. 2 : *Missa in honorem B. M. Virginis* ad IV voces inaequales Organo comitante.
F. HÖFER, op. 43 : *Missa in honorem St. Francisci de Paula* (a dues veus i orgue).
M. ZIEGELMEIER, op. 15 : *Missa* (a quatre veus mixtes i orgue).
JOSEF BÖHM, op. 5 : *Missa in honorem St. Joseph* (a quatre veus mixtes i orgue).
ALFRED KOWALSKI, op. 7 : *Missa in honorem St. Alphonsi de Liguori* ad IV voces inaequales.

HEINRICH HUBER, op. 5 : *Requiem* (sense seqüencia, a quatre veus mixtes i orgue).
MICHAEL DACHS, op. 21 : *Requiem* (a una veu i orgue).

De la casa Janin Frères, de Lió:

ANTHOLOGIE DES MAÎTRES RELIGIEUX CONTEMPORAINS:

a) F. DE LA TOMBELLE : *Messe en re mineur* à 3 voix mixtes et orgue.

b) L. SAINT-REQUIER : *Messe* pour voix moyenne seule (avec 2ème voix facultative) et orgue.

H. DU MONT : *Les Messes royales* : a) *Messe du 6e ton*; b) *Messe du 2e ton*; avec accompagnement à 3 parties pour orgue ou harmonium par l'ABBÉ F. BRUN.

CHANTS DE LA MESSE. I. Ordinaire de la Messe (d'après l'édition Vaticane). Accompagnement à 3 parties pour orgue (ou harmonium) par l'ABBÉ F. BRUN. *Messe de la T. Ste. Vierge* (*Cum Jubilo*).

De la casa Musical Emporium, de Barcelona:

LLUÍS ROMEU, pvre. : *Acompanyament fácil a la Missa de Angelis*, per a armònium o orgue.

No tenim el propòsit de fer un detingut judici crític de cada una de les misses que formen aquest aplec, a fi de no donar proporcions desmesurades a una senzilla nota bibliogràfica : solament apuntarem de passada algunes observacions.

Obren la llista els arranjaments de les misses de Palestrina que el distingit compositor italià Rev. J. Pagella ha cregut convenient realitzar, amb l'objecte ben evident de fer accessibles aquestes obres als chors d'homes sols. Regoneixem la bona intenció de l'autor, i constatem que al portar a cap una empresa tant arriscada n'ha reeixit amb tot l'èxit que es podia esperar; però, malgrat el tacte de que ha donat prova, les obres mestres palestrinianes a la força queden molt desvirtuades. Molt s'ha discutit sóbres la conveniencia i l'utilitat de semblants adaptacions : nosaltres en som francament contraris.

Seguint l'ordre de la llista, hi trobem les misses de Mitterer i Branchina, força interessants i expressives i de belles sonoritats. El segón dels esmentats autors hauría pogut castigar un xic més sa escriptura suprimint algunes progressions i armonies no prou distingides.

Les misses de Koch, Höfer i Ziegelmeier es distingeixen per llur forta estructura armònica, a voltes massa pesanta i massa enquadrada dintre del motlle estret del compàs. (La missa del tercer autor citat es manté tota, persistentment, a compàs de quatre.) No obstant, són interessants per sa escriptura, i es fan recomanables per llur serietat musical.

No és tant feliç la missa de Böhm, de música sempre vertical, sense cap treball contrapuntístic. (Té un *Benedictus* a sis vuit, reminiscencia d'èpoques passades decadents.) Tampoc ofereix interès la missa de Kowalski, ben pobre de ritme. Aquestes dues obres tenen per excusa la facilitat d'execució, i, en aquest sentit, tal volta en algún cas siguin útils. Obeeixen a la mateixa finalitat els dos *Requiems* de la llista.

La missa (sense *Credo*) de La Tombelle és d'una correcta polifonía, sobressortint l'*Agnus Dei* pel seu bell expressivisme. Saint-Requier s'ha proposat fer una missa fàcil i devota (sense *Credo* també), i ha volgut adoptar com a *leitmotiv* l'*Amen* de Dresde, que ha sigut empleat per diferents mestres, entre ells Mendelsshon, Liszt i Wagner. L'intervenció d'aquest motiu no sempre és prou justificada, car pot dir-se que no penetra en l'organisme de la composició; però aquesta, en conjunt, és agradosa dintre d'una simplicitat extrema.

Avui, després d'haverse restaurat l'art gregorià en tota la seva resplendor, les misses de Du Mont no ens diuen gran cosa, i ens semblen sobretot ben pobres de ritme. Nosaltres en podem prescindir : no així els francesos, per als quals aquestes misses són tradicionals. Les senzilles armonitzacions de l'Abbé Brun que tenim a la vista són ben escaients. Així mateix ho és l'acompanyament de la missa *Cum Jubilo*.

Mn. Romeu, en son acompanyament a la Missa *de Angelis*, ha volgut ans que tot fer-lo ben fàcil a fi que qualsevol estudiant el pugui executar a l'armònium. Potser caldría fer algunes reserves sóbres certes dureses que l'escriptura a tres veus nues no dissimula prou. — A.

Noves

L'ORFEÓ PAMPLONÈS. — El nostre bon amic el mestre Joan Manén acaba de comunicar-nos una nova agradosissima, que honora en gran manera les gentils cantaires de l'Orfeó Pamplonès. En Manén toca cada any a Pamplona (des de la mort d'en Sarasate), durant les grans festes de Sant Fermí. I veus-aquí el fet que conegué durant sa darrera visita a l'esmentada ciutat : Poc després d'haver-se efectuat la gloriosa excursió artística de l'ORFEÓ CATALÁ a París i a Londres, el nostre excel·lent amic Sr. Marc Jesús Bertrán publicà, com és sabut, en les planes d'*El Día Gráfico*, una molt bella crònica consagrada a na Carme Tort. En Marc Jesús Bertrán parlà de la mort, ocorreguda a Londres, de l'anyorada chorista del nostre ORFEÓ CATALÁ. Ara bé : l'article, sentidíssim, del Sr. Bertrán, fou llegit a les senyoretes de l'Orfeó Pamplonès. I les gentils cantaires del ben notable Orfeó, emocionadíssimes, prengueren prest l'acord de dedicar unes misses a la memoria de na Carme Tort. Les misses foren encomanades, en efecte, i les amables cantaires pamploneses hi assistiren.

Veus-aquí ço que el mestre Joan Manén acaba de contar-nos i que hem volgut també contar, tot seguit, als benvolguts llegidors de la REVISTA MUSICAL CATALANA.

Cal agrair la fina atenció i el record ben sentit dedicat a la nostra plorada companyona per ses gentils *amigues* de l'Orfeó Pamplonès.

EN FAVOR DE L'ÒPERA NACIONAL ESPANYOLA. — Parlant de la pròxima temporada de primavera del nostre Gran Teatre del Liceu, el seu actual empressari, Sr. Volpini, ha dit, sembla, «que ha d'ésser l'institució categòrica i definitiva de l'*ópera nacional*». Ha afegit, segons llegim, que es proposa representar *La Celestina*, d'en Pedrell; *Los Majos enamorados*, d'en Granados; *La Vida breve*, d'en Falla; *Don Juan* o *Maruxa*, d'en Vives, i una novella producció de l'Usandizaga, el títol de la qual no és encara conegut. El Sr. Volpini té, en fi, el propòsit de demanar obres als mestres Bretón, Morera, Serrano i Pahissa.

* * *

ESCOLA MUNICIPAL DE MÚSICA. — El diumenge dia 20 d'octubre, a l'Escola Municipal de Música, tingueren lloc, entre els alumnes sobressallents del darrer curs de les classes de violí i piano, les oposicions que per obtenir el premi que concedeix l'Ajuntament se celebren cada any.

De la classe de violí per a senyoretes es presentà l'aventatjada deixeble del mestre Torelló Srta. Agna Tomàs, la qual, acompanyada al piano per la distingida professora D.ª Antonia Sancristòfol de Folch, executà de manera admirable per sa expressió i brillantesa el darrer temps del tercer *Concerto* de Saint-Saëns.

De la classe superior per a homes es presentà el jove violinista Sr. Altimira, deixeble del mestre Viscasillas, qui executà, amb força agilitat, acompanyat pel Sr. Gálvez, el darrer número del *Concerto* de Brahms.

El Jurat, presidit per l'eminent director de l'Escola, el mestre Nicolau, després de la corresponent deliberació, concedí a la Srta. Tomàs i al Sr. Altimira el desitjat premi, atorgant, a més, a la jove esmentada artista el premi extraordinari *Maire*. Aquest premi, ofert enguany mercès a la generositat del notable constructor dels instruments que porten aquell nom, consisteix en un magnífic violí.

De la classe superior de piano es presentaren tres alumnes, obtenint el premi de les oposicions, per la bella interpretació donada al *Quart Scherzo*, de Chopin, el jove artista Carles Pellicer, fill i deixeble del conegut pianista.

L'enhorabona a tots!

* * *

EL CANT EN LES ESGLESIES. — Dignes són d'ésser coneguts i aplaudits com se mereixen els esforços que fan un petit però actiu estol d'aimants de la bona música religiosa. Aquests cantaires, escampats per les associacions i parroquies, treballen amb fe perquè els fidels, deixant de banda preocupacions, s'associin amb llurs cants als actes i cerimonies de l'Església.

Un dia alabàvem la Lliga Espiritual de la Mare-de-Déu de Montserrat per son exemple digne d'imitació: avui li toca el torn al xantre de la parroquia de Sant Just i Sant Pastor, Mn. Francisco de P. Baldalló.

Moltes foren les parroquies d'aquesta ciutat que després de la celebració del Terç Congrés

Nacional de Música Sacra intentaren establir el cant del poble durant els oficis divins; però l'immensa majoría (per no dir totes) fracassaren en llur intent. Les causes de dit fracàs foren, al nostre entendre, l'encarregar l'aital missió a les escoles parroquials i escolanies en lloc de confiar-la als feligresos de la parroquia. Mn. Baldalló (potser amb l'experiencia de l'equivocació soferta per altres) ha sigut més afortunat en son intent : responent a sa invitació, sos feligresos canten ja, avui, no solament la missa *Fons bonitatis*, sinó diversos himnes de *tempore*, motets i cants espirituals.

Felicitem de tot cor a Mn. Francisco de P. Baldalló, i desitgem que son bell exemple sigui prompte imitat.

***

EL DR. RICHTER. — Segons noticia publicada per la premsa de Berlín, l'eminent *Kapellmeister* Dr. Hans Richter, induït per raons patriòtiques, ha renunciat els títols de *Doctor musicæ in honoris causa* que li havien sigut atorgats per les universitats d'Oxford i de Manchester.

***

FRITZ KREISLER. — Aquest gran virtuós del violí, com mants artistes, ha hagut també d'anar a la guerra. Comanant una secció de *Landstürmer* a la Galitzia, ha sigut ferit en el braç dret en circumstancies que ell mateix refereix a un corresponsal de la *Frankfurter Zeitung*: «Estàvem ajaguts per terra en un lloc d'avançades, quan sobtadament un allau de cosacs ens va caure al damunt. Una pota de cavall va afermar-se pesadament sobre meu, mes encara vaig tenir força per a disparar mon revòlver contra l'animal. Després vaig perdre el sentit, i ja no s'hauría parlat més de mi si no hagués sigut per mon assistent, el qual, veient que no tornava, va sortir tot sol a cercar-me i, havent-me trobat, va portar-me al llatzaret. Més que la ferida em dolien les cames, car tèniem aigua fins als genolls i la nit era freda... ¿Qui m'havía de dir, quan mig any enrera travessava la Galitzia en confortable *sleeping*, que em tocaría dormir sobre el fang i menjar de qualsevol manera? Però visc, i estic content perquè he vist els homes més insignificants convertits en hèroes i he après a venerar el nostre poble.» Els metges asseguren que Kreisler se restablirà del tot, podent continuar sa gloriosa carrera.

***

ASSOCIACIÓ MUSICAL DE BARCELONA. — Hem rebut el programa general de tots els concerts que l'Associació Musical de Barcelona té preparats per al curs de 1914-1915.

Veus-el-aquí:

Novembre 1914 : Trio Barcelona. Dues sessions d'obres clàssiques i romàntiques. — Desembre 1914 : Dues audicions d'obres vocals i instrumentals, organitzades per mestre Buxó. — Janer 1915 : Dixtuor-París. Dos concerts amb obres especials per a doble quintet de corda i vent. — Febrer 1915 : Trio Soler. Dues sessions amb obres d'autors moderns. — Març 1915: Quartet Rosé. Dos concerts amb obres de Mozart i Beethoven. — Abril 1915. Dos concerts orga-

nitzats pel mestre Buxó amb obres vocals i instrumentals, en gran part primeres audicions a Barcelona. — Maig 1915 : Trio Soler. Dues sessions de trios d'autors moderns.

L'Associació Musical de Barcelona prepara, a més, per a les dates que es fixaràn, una sessió de *lieder*, algunes conferencies, una sessió d'obres vocals organitzada pel mestre Colomé, i diferents *recitals*.

* * *

NOVA PRODUCCIÓ D'EN SIBELIUS. — El compositor finlandès Joan Sibelius acaba d'escriure una pantomima, *Scaramouche*, que s'estrenarà, llegim, la vinent temporada d'hivern, en un dels teatres d'Helsingfors.

* * *

A BAYREUTH. — Els festivals wagnerians foren interromputs a l'esclatar la guerra europea. De les vint representacions anunciades, sols vuit tingueren lloc, essent *Parsifal* l'última obra posada en escena, el dia 31 de juliol. Els ingressos de les representacions que mancaven, i que per tant han deixat de percebre's, haurien pujat a uns 400,000 marcs.

* * *

DES DE MUNICH. — L'Ajuntament de Munich ha decidit donar a un dels carrers principals de la ciutat el nom de Ricard Strauss «en consideració als serveis prestats pel gran artista». El celebrat autor d'*Elektra* nasqué, com és sabut, a Munich.

* * *

CARTES DE CLAUDI MONTEVERDI. — En Gabriel d'Annunzio ha trobat, sembla, algunes cartes inèdites d'en Claudi Monteverdi. Es proposa publicar-les. Ja és sabut que l'autor d'*Orfeo*, de *Proserpina rapita* i de l'*Incoronazione di Poppea* és considerat com el veritable creador de l'òpera moderna. Algú el qualificà també de *pare de l'instrumentació*. Tot quant pugui contribuir a fer conèixer l'interessant personalitat del genial compositor italià, serà, doncs, forçosament, ben rebut.

* * *

A LA MEMORIA DE PERGOLESI. — Acaba d'inaugurar-se, a Pozzuoli, damunt la fatxada de la casa on morí Pergolesi, una làpida commemorativa. (Pergolesi no tenía encara vint-i-sis anys quan morí en la citada casa.) Aprofitant aquesta ocasió, i a fi de recordar millor el músic homenatjat, s'executaren, a Pozzuoli, dues de les millors obres de Pergolesi : son *Stabat Mater* i sa *Serva padrona*.

Necrologia

RAFEL PANÉS I AMAT. — Víctima de la malura que tant mal fa a Barcelona, ha mort el nostre company i amic Rafel Panés i Amat.

En Panés era un dels millors choristes de l'ORFEÓ CATALÁ. Ple de joventut entusiasta, tenía cor d'artista, i no planyía mai sa generosa veu, ben timbrada, en els assaigs i concerts, per fatigosos que fossin. Tenía tot el cor posat en la nostra institució, i tot moment que li deixés lliure son treball quotidià l'aprofitava en la biblioteca de l'ORFEÓ estudiant i prenent notes per a treballs de musicología folk-lòrica, als quals tenía vera afició.

En Panés era un enamorat de la nostra obra, amb la qual sentía identificada la seva ànima jove perquè per ella havía gustat lo inefable de l'art sincer i noble que dóna aliment esquisit a les ànimes no vulgars que sedegen d'ideal a tot'hora. El teníem sempre entre nosaltres : en la tasca del chor, infatigable, atent, amb intuïció desperta, cantant amb amor la major part dels petits *solis* de tenor del nostre repertori choral; ell era un dels més valuosos elements del grupo de cantaires que formen la Capella de Sant Felip Neri; i, per últim, ses aficions a la crítica i qüestions musicals, que el portaren a desempenyar el càrrec de crític en un diari barceloní, el feren també col·laborador d'aquesta nostra REVISTA, havent-hi treballat assiduament en èpoques de minvament de redacció per l'acumulació de treball que a voltes pesa sobre la nostra entitat social.

En Panés, que ha mort a l'edat de trenta-un anys, portava adins aquella força misteriosa que empeny els joves escollits a l'afinament i a la perfecció de les facultats natives. Havent cursat els estudis de lleis i els de farmacia, encara sentía la pruïtja de l'art, que enllumena i eleva l'esperit assedegat de perfecció. Que ell hagi aconseguit satisfer aquestes ansies en l'Eternitat, on tot té real i absolut compliment i perfecció! — LL. MILLET.

JEAN DE MARLIAVE. — Una nova extremadament dolorosa ens és arribada de París : el nostre bon amic i distingit col·laborador de la REVISTA MUSICAL CATALANA, Mr. Jean de Marliave (J. Saint-Jean), morí el dia 24 del prop-passat agost (víctima també de la guerra) en la batalla del Mosa. Quan l'ORFEÓ anà a París, passàrem precisament amb en Marliave moments agradosíssims. I ens prometé llargues correspondencies de la capital francesa...

En Jean de Marliave col·laborava a força revistes musicals franceses i exercía de crític de *La Nouvelle Revue*. Era íntim amic d'en Gabriel Fauré, d'en Florent Schmitt, etc., i dels principals crítics, en fi, i musicòlegs francesos. Era jove, ple de salut... Era, a més, un escriptor pulcríssim. Sentía gran amor per l'ORFEÓ i profunde interès (ens consta) envers son BUTLLETÍ.

La REVISTA MUSICAL CATALANA endreça ben respectuosament l'expressió ben sentida del seu condol a la Sra. Marguerite Long, viuda de Marliave (esquisida pianista i professora del Conservatori de París), i a la distingida família de Mr. de Marliave.

Descansi en pau el nostre malaguanyat i malaventurat amic.

JOAN BAPTISTA FAURE. — El dia 9 del corrent mes morí a París el celebrat cantaire Joan Faure. La nostra generació l'havía ja un xic oblidat. Fou, no obstant, en son temps, un dels artistes francesos més justament populars. En Joan Baptista Faure era fill de Moulins (Allier), on nasqué el 15 de gener de 1830. Perdé ben tost el seu pare, i als set anys esdevingué manxaire de l'orgue de la Madalena, de París. Trévaux, mestre de capella de l'esmentada parroquia, descobrí tot seguit la joliua veu de soprano del petit Faure i li donà lliçons. Quan perdé la veu de noi esdevingué organista a Saint-Nicolas-du-Chardonet. A més, durant les nits, tocava el contrabaix en els balls dels afores de París. Estudià, més tard, en el Conservatori de París, on guanyà alguns primers premis. Terminà sos estudis l'any 1852. A partir d'aquesta data, sa carrera fou triomfal. Contractat en el teatre de l'Opera Còmica, hi canta *Le Chalet, Le Caïd,* i hi creà (1854) *Le Chien du jardinier* i *Manon Lescaut,* d'Auber; *Valentine d'Aubigny* (1855), d'Halévy; i *Le Sylphe* (1855), de Clapisson. L'any 1857 creà *Le Cousin de Marivaux,* de Victor Massé, i un xic més tard, *Quentin Durward,* de Gevaert, i *Le Pardon de Ploërmel,* de Meyerbeer. Entrà a l'òpera de París el 15 d'octubre de 1861. Després d'haver cantat i creat successivament Pharaon, de *Moïse,* Nelusko, de l'*Africana,* el *Don Juan,* de Mozart, *Hamlet, Guillem Tell, La Muette, Faust, Carles VII,* etc., en Faure es retirà del teatre, i ja no cantà (amb tot i conservar encara sa ben hermosa veu), sinó en alguns beneficis o representacions de caritat. En Joan Faure fou professor del Conservatori de París. Deixa escrites, en fi, algunes produccions musicals (*Le Pie Jesu, Les Rameaux,* etc.) i un *Tractat pràctic* de cant, molt remarcable, intitulat: *La voix et le chant.*

AVISOS. — Havent-se reimprès el número 2 d'aquesta «Revista», corresponent al mes de febrer de l'any 1904, posem a la venda la col·lecció completa dels dèu anys publicats, que pot adquirir-se al mateix preu de suscripció.

—Per relligar el novè volum de la «Revista Musical Catalana» s'han confeccionat unes artístiques tapes, que podràn adquirir-se, al preu de 2 ptes., a la Llibrería «L'Avenç», Rambla de Catalunya, 24. A la mateixa llibrería enquadernaràn els volums al preu de 3 ptes. cada un (compreses les tapes).

Barcelona. — Tipografía L'Avenç: Rambla de Catalunya, 24. — Telefon 115

F. PUJOL

L'OMBRA DEL REI

Chor per a veus d'home

Primer premi de la Festa de la Patria, celebrada a Montserrat

Partitura : 3 pessetes

CASA DOTÉSIO, editors : Portal de l'Àngel, 1 i 3, i Rambla de Sant Josep, 29

BARCELONA

MÚSICA : PIANOS : INSTRUMENTS

J. SANCHO CONDIS

«Escuela de Dobles Notas» i son «Auxiliar»

per a Piano

PREUS: *Escuela de Dobles Notas.* Llibre complet, **12 pessetes.**
Separadament, en tres quaderns, **5 pessetes** cada quadern.
Auxiliar, **3 pessetes.**

Obres recomanades pels mestres Vidiella, Granados, Malats, Pellicer, Costa i Nogueras, Canals, Rodríguez Alcántara, etc.

Se ven en tots els magatzems de música i a casa el seu editor, J. Sancho Condis, Passeig de Gracia, 50, 2.º, 1.ª - BARCELONA.

CANÇONER SELECTE VOLUM IV

FAURÉ

Traducció i publicació de **JOAQUIM PENA**

Un volum relligat de 100 planes, amb **25 CANÇONS**

Text català i castellà, **10 PESSETES**

Se ven a les llibreríes, en els magatzems de música i a l'Orfeó Català